

Дәріс 13

Тізімдер және жөндеу

Тізім – үтір арқылы жазылып, тік жақшаға алынған логикалық термдер тізбегі

Бос тізім – ішінде элементтері жоқ, ашылған және жабылған бос тік жақша.

Тізім мысалдары: [1, house, f(4)], [], [a, b, c].

Тізім екі бөлікке бөлінеді: **басы** және **соңы**. Басы – тізімнің бірінші элементтері, соңы – тізімнің соңы. Басы мен соңын бөлу үшін тік сзызық қолданылады.

Бөлу мысалы:

Тізім	Басы	Құйрығы
[a b, c]	a	[b, c]
[a, b c]	a, b	[c]
[a, b, c]	a, ь, с	[]

[a, b, c] у [a | [b, c]] \Leftrightarrow [a, b | [c]] \Leftrightarrow [a, b, c |]

Бос тізімді басы мен құйрығына бөлуге болмайды!!!

Соңы – ол әрқашан тізім!!!

Тізім – Пролог бағдарламалар тілінің құрылымы, келесі жолмен жазылуы мүмкін:

(Басы, Құйрығы)

[a, b, c] \Leftrightarrow .(a , .(b, .(c, [])))

[a] \Leftrightarrow .(a, [])

«Элементтің тізімге кіруі». member(Elem, [Elem | _]).

member(Elem, [Head | Tail]) :- member(Elem, Tail).

Бағдарлама келесі былай оқылуы мүмкін: «Элемент тізім құрамында бар, ол тізімнің басында немесе құйрығында».

Пролог келесі сұраныстарға қалай жауап береді?

Трассировканы орындаңыз:

?- member(a, [b, a, c]).

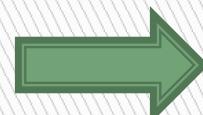
?- member(a, [b, a, a]).

?- member(a, [b, c, X]).

?- member(X, [a, b, c]).

«екі тізімді біріктіру» бағдарламасы: conc(List1, List2, ResultList):

?- conc([a, b], [c, d], [a, b, c, d]).

Шешімі:

1. `conc([], L, L).`
2. `conc([Head | Tail], L, [Head | NewTail]) :- conc(Tail, L, NewTail).`

Назар аударыңыз, бағдарламаның екінші жолы басқаша жазылуы мүмкін:

2. `conc([Head | Tail], L, ResultList) :- conc(Tail, L, NewTail),
ResultList = [Head | NewTail].`

Conc (бір жолға) қолданып **member** бағдарламасын жазамыз:
`member1(X, L) :- conc(L1, [X | L2], L).`

Тізімге элементті қосу бағдарламасын жазамыз:

add(Item, SourceList, DestList)?

`add(X,L,[X|L]).`

Тізімнен элементті алу (жою) бағдарламасын жазамыз: **del(Item, SourceList, DestList).**

`del(X,[X|Tail],Tail).`

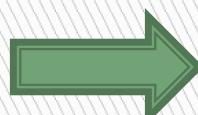
`del(X,[Y|Tail],[Y|Tail]) :- del(X,Tail,Tail).`

del функциясын сұранысқа тексерейік:

~~?- del(X, [red, green, blue]).~~

Тізімдегі элементтердің барлық тірулерін жою бағдарламасын жазамыз:

delAll(Item, SourceList, DestList).

Ауыстырымдарды генерациялау бағдарламасын жазу керек, қайту және қайталау кезінде тізім элементтерінің барлық мүмкін болатын ауыстырымдарын генерациялау керек.

Шешімі:

`permutation([], []).`

`permutation(L, [X | P]) :- del(X, L, L1), permutation(L1, P).`

Бұл қалай жұмыс істейді. Индукция базасы: бос тізімді ауыстыру – бұл бос тізім. Индукционды ауыстыру: L тізімінде элемент жойылады. (del функциясы бірінші элементті жоюдан бастайды, ары қарай тізбектеле жоя бастайды), сонынан тізімнің басына ауысады. Ауысу тізімнің сонынан басталады.

?- `permutation([red, green, blue], P).`

Тапсырма: сандар тізімі бар. Бұл тізімді қсу ретімен алу керек.

Шешімі:

~~`ordered([]).`~~

~~`ordered([_]).`~~

`ordered([X, Y | T]) :- X < Y, ordered([Y | T]).`

Бос тізім мен бір элементтен тұратын тізім – реттелген тізім. Егер тізімнің басында екі элемент бар болса, онда тізім реттелген егер бірінші элемент екіншісінен кіші болса онда құйрығы да реттелген.

Сұрыптау тапсырмасы бір жолмен шешіледі:

```
sort(SourceList, DestList) :- permutation(SourceList, DestList),  
                           ordered(DestList).
```

Сұрыптау әдісінде екі параметр бар: бірінші – бастапқы тізім, екінші – реттелген. Сұрыптау аяқталған болып есептеледі егер элементтерді ауыстырғаннан кейін бастапқы тізімде өсу ретімен реттелген тізім пайда болса.

«Маймыл мен банан» бағдарламасын қайта өндейік, маймылдың бананға жету жолын есептеуді қосамыз.

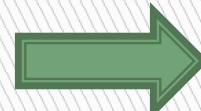
1. start(1, 1).
2. stop(4, 4).
3. go(Path) :- start(X, Y), move(X, Y, [], Path).

4. move(X, Y, P, [m(X, Y) | P]) :- stop(X, Y).
5. move(X, Y, From, To) :- X < 5, X1 is X+1,

X1, Y, [m(X, Y) | From], To).

move(X, Y, From, To) :- Y < 5, Y1 is Y+1,

X, Y1, [m(X, Y) | From], To).

Бағдарламаның дұрыстығын тексеру үшін мына сұранысты орындаімсыз:

?- go(P).

P = [m(4,4),m(4,3),m(4,2),m(4,1),m(3,1),m(2,1),m(1,1)] ?;

P = [m(4,4),m(4,3),m(4,2),m(3,2),m(3,1),m(2,1),m(1,1)] ?;

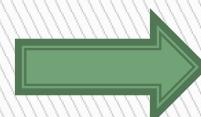
P = [m(4,4),m(4,3),m(3,3),m(3,2),m(3,1),m(2,1),m(1,1)] ?

yes

Бұл мисалда бағдарлама екі рет дәлелденді бірінші рет сәтті дәлелденгеннен кейін.

Бұл қалай жұмыс істейді: move предикатына екі параметр қосылған. Бірінші қосылған параметр бос тізіммен қабылданады да, әрбір орындалған қадамды жинақтап отырады, екінші қосылған параметр – бананға жеткеннен кейін нәтижені рекурсивті түрде қайтарып отырады. Функтор m(X, Y) біз келген нүктенің координаттарын сақтайды.

Жолдың көрі тәртіппен берілгеніне назар аударыныз. Дұрыс тәртіппен қалай алуға болады?

1. start(1, 1).
2. stop(4, 4).
3. go(Path) :- start(X, Y), move(X, Y, [], Path).
4. move(X, Y, P, [m(X, Y) | P]) :- stop(X, Y).
5. move(X, Y, From, [m(X, Y) | To]) :- X < 5, X1 is X+1,
move(X1, Y, From, To).
6. move(X, Y, From, [m(X, Y) | To]) :- Y < 5, Y1 is Y+1,
move(X, Y1, From, To).

Сонда сұраныс нәтижесі басқаша болады:

?- go(P).

P = [m(1,1), m(2,1), m(3,1), m(4,1), m(4,2), m(4,3), m(4,4)]

yes

Бұл бағдарламалардың айырмашылықтарына назар аударыңыз.

Бірінші кезекте көлданылған координаттарды рекурсияның соңына қарай қозғалған процессінде сактаймыз, екіншісінде дәл осыны қайталаймыз бірақ рекурсиядан қайту жолында.

GBU Prolog та жөндеу: РИС

trace – предикат, трассировканы орныдаушы.

Сонымен бірге барлық бұйрықтар мен операциялар көрсетілетін болады: call, fail, exit, redo, exception.

notrace –трассировканы өшіру.

spy(бақыланушиның спецификациясы) – белгілі бір предикатты жөндеу. Спецификациялар келесі түрде болады:

[PredSpec1, PredSpec2,...] –тізімдегі предикаттарды бақылау.

Name – бір предикатты бақылау.

Name/Arity – берілген аты бар және **арности** предикатты бақылау.

Name/A1- A2 – A1 мен A2 аралығынан, берілген аты бар және **арности** предикатты бақылау

nospy(Предикат атауы) – предикатты бақылауды өшіреді.

Колдану мысалы:

?-spy(conc).

Spypoint placed on conc/3

conc/3).

Предикатты бақылау жұмыс істеу үшін жөндеудің келесі режімін қосу керек.

debug – жөндеу режімін қосады.

nodebug – жөндеу режімін өшіреді.

Жөндеу режімінде ақпараттың шығуын шектеу және трассировка үшін **leash** предикаты қолданылады (Баптау).

Бапту ретінде қолданылады:

full – эквивалентті [call, exit, redo, fail, exception]

half – эквивалентті [call, redo]

loose – эквивалентті [call]

none – эквивалентті []

tight – эквивалентті [call, redo, fail, exception]

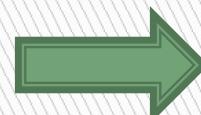
?-leash(full).

Using leashing stopping at [call, exit, redo, fail, exception]

ports

Yes

Жөндеу қосылған трассировкамен дәлелдеу әрекеті болса
бақылау қосылған debug предикатын дәлелдеу әрекеті
автоматты түрде қосылады.

Трассировка процессінде / жөндеу келесі бұйрықтарды орындауға болады:

Enter – дәлелдеудің келесі жолына өту

a – дәлелдеуді тоқтату

h/? – жөндеу бұйрықтары жөнінде толық анықтама

Үй жұмысы:

Тізімнің ұзындығын есептеу бағдарламасын жазыңыз:

length(List, Length). Тізім соңының басына енү бағдарламасын жазыңыз: **prefix(SubList, MainList).** Бір тізімнің екіншісіне тізімнің соңы ретінде енің бағдарламасын жазыңыз. **sublist(SubList, TestList).** Member бағдарламасының аналогиясы жөнінде жазу керек.

length([], 0).

length([_ | Tail], N) :- length(Tail, N1), N is N1+1. **prefix(X, Y) :- conc(X, _, Y).** **sublist(S, L) :- conc(L1, L2, L), conc(S, L3, L2).**

